Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova
Centrul Regional pentru Statistică a municipiului Chişinău

Situaţia social-economică a municipiului Chişinău în ianuarie-decembrie 2018

(informaţie succintă)

Şaragov Natalia, şeful Centrului regional pentru Statistică a mun. Chişinău
Tel. (022) 739581
E-mail: chisinau@statistica.gov.md
Adresa: MD-2028,Chişinău, şos. Hânceşti, 53a

Cuprins

1. Informaţie succintă privind situaţia social-economică a mun. Chişinău în ianuarie-decembrie 2018 3
2. Situaţia demografică 4
3. Piaţa muncii 5
4. Sănătatea 6
5. Turism 7
6. Infracţiuni 9
7. Agricultură 9
8. Industrie 11
9. Investiţiile în active imobilizate 12
10. Construcţii 12
11. Transporturi 13
12. Precizări metodologice 14

1. Informaţie succintă privind situaţia social-economică a municipiului Chişinău în ianuarie-decembrie 2018

Situaţia demografică în ianuarie-decembrie 2018 a fost determinată de o creştere a nivelului natalităţii, mortalităţii şi divorţialităţii, respectiv cu 2,2 la sută, 4,0 la sută şi 9,1 la sută, iar la nivelul nupţialităţii , a avut loc o descreştere, respectiv cu 5,0 la sută.

Câştigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în trimestrul IV 2018 a fost de 8385,5 lei, sporind faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent cu 14,7%, şi depăşind media pe ţară cu 20,0%.

Numărul şomerilor oficial înregistraţi, conform datelor Agenţiei Naţionale pentru Ocuparea Forţei de Muncă, la 1 ianuarie 2019 a constituit 2919 persoane, micşorându-se cu 29,0% la sută comparativ cu 1 ianuarie 2018.

Cifra de afaceri în industrie în ianuarie-decembrie 2018, a fost în creştere cu 2,2% comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent.

Investiţiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanţare realizate în perioada de raport au însumat 16040,9 mil. lei, majorându-se cu 14,1% faţă de ianuarie-decembrie 2017. Sursa principală de finanţare a investiţiilor a fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea cărora a constituit 63,2%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-decembrie 2018 a însumat 2022,5 mil. tone-km, cu 0,9% mai puţin decât cel înregistrat în aceeaşi perioadă a anului precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 5413,9 mii tone, majorându-se cu 3,8% comparativ cu ianuarie-decembrie 2017.

Numărul pasagerilor transportaşi cu autobuzele şi microbuzele de folosinţă generală a fost de 56,8 mil., micşorându-se cu 4,2% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut.

Principalii indicatori ai situaţiei social-economice a mun. Chişinău în ianuarie-decembrie 2018

	Ianuarie-decembrie 2018	
	valoarea absolută	în % faţă de ianuarie-decembrie 2017
Numărul populaţiei stabile, la începutul anului, persoane	825 906	x
Rata natalităţii, ‰	7,7	x
Rata mortalităţii, ‰	7,6	x
Rata nupţialităţii, ‰	6,3	x
Rata divorţialităţii, ‰	3,2	x
Câştigul salarial mediu lunar, lei	8 385,5[1]	114,7[2]
Numărul şomerilor oficial înregistraţi (la 01.01.2019), persoane	2 919	71,0
Valoarea producţiei industriale, mil. lei (în preţuri curente)	24 610,3	x
Investiţii în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanţare, mil. lei	16 040,9	114,1
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mil. tone-km	2 022,5	99,1

	Ianuarie-decembrie 2018	
	valoarea absolută	în % faţă de ianuarie-decembrie 2017
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	5 413,9	103,8
Parcursul pasagerilor cu autobuze şi microbuze, mil. pasageri-km	1 889,5	101,4
Pasageri transportaşi cu autobuze şi microbuze, mii pasageri:	56 762,4	95,8

[1] Trimestrul IV
[2] Trimestrul IV 2018 în % faţă de trimestrul IV 2017

2. Situaţia demografică

Evoluţia proceselor demografice în ianuarie-decembrie 2018 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mişcării naturale a populaţiei:

	Ianuarie-decembrie		Ianuarie-decembrie 2018 în % faţă de ianuarie-decembrie 2017
	2017	2018 [1]	
Născuţi-vii, persoane	6 277	6 412	102,2
Decedaţi, persoane	6 098	6 342	104,0
din care, copii sub 1 an	54	62	114,8
Sporul natural	179	70	39,1
Numărul căsătoriilor	5 469	5 197	95,0
Numărul divorţurilor	2 462	2 686	109,1

[1] Date preliminare

Conform datelor preliminare, în ianuarie-decembrie 2018 au fost înregistraţi 6412 născuţi-vii, cu 2,2 la sută mai mult comparativ cu perioada similară din anul precedent, rata natalităţii constituind 7,7 născuţi-vii la 1 000 locuitori.

Numărul persoanelor decedate a fost de 6342, cu 4,0% mai mult comparativ cu aceeaşi perioadă a anului trecut, rata mortalităţii constituind 7,6 decedaţi la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedaţi în vârstă sub 1 an în această perioadă s-a majorat cu 14,8%, fiind de 62 persoane.

În ianuarie-decembrie 2018 au fost înregistrate 5197 căsătorii, numărul acestora s-a micşorat cu 5,0% în comparaţie cu ianuarie-decembrie 2017, rata nupţialităţii constituind 6,3 căsătorii la 1000 locuitori. Conform Hotărârilor Judecătoreşti numărul divorţurilor oficial înregistrate a fost de 2686, majorându-se cu 9,1% faţă de perioada anului trecut, revenind în medie 3,2 divorţuri la 1000 locuitori.

Migraţia internă

	Numărul de sosiri:		Numărul de plecări:		Sporul migratoriu:	
	localităţi urbane	localităţi rurale	din localităţi urbane	din localităţi rurale	urban	rural
Total, persoane	**14 070**	**1 224**	**7 343**	**723**	**6 727**	**501**
inclusiv:						
Sub vârsta aptă de muncă (0-15 ani)	7	4	10	1	-3	3
În vârsta aptă de muncă (femei 16-56, bărbaţi 16-61)	12 372	1 088	6 099	635	6 273	453
Peste vârsta aptă de muncă (femei 57+, bărbaţi 62+)	1 691	132	1 234	87	457	45

Conform datelor furnizate de către Registrul de Stat al Populaţiei, în ianuarie-decembrie 2018, în municipiul Chişinău au sosit 15294 persoane şi au plecat 8066 persoane, prin urmare sporul migratoriu a constituit 7228 persoane.

3. Piaţa muncii

În trimestrul IV 2018, **câştigul salarial mediu lunar nominal brut** al unui angajat a fost de 8385,2 lei, în creştere cu 14,7% faţă de trimestrul IV 2017 şi cu 20,0% mai mare comparativ cu câştigul salarial mediu pe ţară (6987,5 lei).

În sfera bugetară în trimestrul IV 2018 salariul mediu lunar a constituit 8203,6, cu 16,8% mai mult faţă de trimestrul IV 2017, iar în sectorul economic (real) acest indicator a constituit 8422,9 lei şi s-a mărit cu 14,3% faţă de cel înregistrat în aceeaşi perioadă a anului trecut.

Câştigul salarial mediu lunar nominal brut în trimestrul IV 2018, pe activităţi economice[1]

Activităţi economice	Lei	În % faţă de:	
		trimestrul IV 2017	trimestrul III 2018
Total economie	**8 385,5**	**114,7**	**108,5**
Agricultură, silvicultură şi pescuit	5 115,4	119,3	101,8
Industrie-total	7 759,3	108,1	105,4
Industria extractivă	5 301,1	109,1	104,7
Industria prelucrătoare	6 913,6	109,8	104,4
Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	13 350,7	101,9	106,6
Distribuţia apei;salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	11 068,1	111,5	116,2
Construcţii	7 432,4	117,2	104,3
Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; întreţinerea şi repararea autovehiculelor şi a motocicletelor	7 257,1	120,9	76,5
Transport şi depozitare	6 950,9	112,3	107,4
Activităţi de cazare şi alimentaţie publică	5 328,0	122,1	105,9
Informaţii şi comunicaţii	15 923,9	121,4	110,7
Activităţi financiare şi de asigurări	13 863,5	105,0	114,9
Tranzacţii imobiliare	6 005,8	106,7	103,1
Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	9 432,7	112,8	111,9
Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	5 743,3	111,1	104,0
Administraţie publică şi apărare; asigurări sociale obligatorii	11 897,1	116,8	110,8
Învăţământ	7 108,0	117,8	107,3
Sănătate şi asistenţă socială	8 367,2	114,1	114,2
Artă, activităţi de recreere şi de agrement	5 366,9	109,5	113,8
Alte activităţi de servicii	8 342,2	92,5	110,8

[1] Datele cuprind unităţile economice (sectorul real) cu 4 şi mai mulţi salariaţi şi toate instituţiile bugetare, indiferent de numărul de salariaţi, care î-şi au sediul central în mun. Chişinău

Conform datelor Agenţiei Naţionale pentru Ocuparea Forţei de Muncă, la 1 ianuarie 2019 în căutarea unui loc de muncă se aflau 2919 şomeri înregistraţi, fiecare al doilea fiind disponibilizat de la unităţile economice. Din numărul total de şomeri, 48,8 la sută o constituie femeile. Circa 4,1% din şomerii înregistraţi de la începutul anului beneficiază de ajutor de şomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie 2018 de 2342,79 lei. La un loc liber de muncă, anunţat de către întreprinderi, reveneau în medie un şomer.

4. Sănătatea

Conform datelor Ministerului Sănătăţii, morbiditatea populaţiei de unele boli infecţioase în ianuarie-decembrie 2018 se caracterizează prin micşorare a cazurilor de îmbolnăviri prin infecţii virale, infecţii imunodirijabile şi boli infecţioase „social determinate”. În cazul celorlalte boli infecţioase se constată o tendinţă de creştere a cazurilor de îmbolnăvire.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecţioase

	Ianuarie-decembrie 2018		Cazuri la 100 000 locuitori	
	total, cazuri	în % față de ianuarie-decembrie 2017	ianuarie-decembrie 2017	ianuarie-decembrie 2018
Infecții intestinale				
Infecţii intestinale acute	6 640	103,7	804,0	781,0
inclusiv dizenterie bacteriană	203	de 1,8 ori	13,7	24,7
Hepatite virale				
Hepatite virale – total	46	79,3	7,1	5,6
din care:				
Hepatita A	19	63,3	3,6	2,3
Hepatita C	19	100,0	2,3	2,3
Infecții imunodirijabile				
Varicela	2 287	96,8	287,1	277,8
Hepatită virală B	4	100,0	0,5	0,5
Parotidită epidemică	49	148,5	4,0	6,0
Infecţii respiratorii acute				
Infecţii acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	110 726	110,4	12 179,3	13 450,9
Gripă	751	de 3,0 ori	31,0	91,2
Boli infecţioase „social determinate”				
Tuberculoza organelor respiratorii	395	99,7	48,1	48,0
Sifilis	479	110,1	52,8	58,2
Infecţie gonococică	293	99,3	35,8	35,6
Pediculoză	475	46,5	124,0	57,7

5. Turism

Structurile de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare în ianuarie-decembrie 2018 au fost frecventate de 251,4 mii turişti sau cu 8,4% mai mult comparativ cu perioada similară din anul precedent. Numărul de turişti sosişi în structurile de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare se prezintă în felul următor:

	Ianuarie-decembrie 2018		Ianuarie-decembrie 2018 în % faţă de ianuarie-decembrie 2017	
	total, turişti	din care, nerezidenţi	total, turişti	din care, nerezidenţi
Total	**251 429**	**145 877**	**108,4**	**109,6**
din care:				
Hoteluri şi moteluri	173 240	133 436	109,6	106,8
Cămine pentru vizitatori	5 983	-	84,5	-
Pensiuni turistice şi agroturistice	12 304	3 991	73,3	174,0
Structuri de întremare	8 927	203	102,4	89,0
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanţă, etc.)	39 812	8 247	132,6	145,8
Tabere de vacanţă pentru elevi	11 163	-	101,8	-

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiştilor străini cazaţi în structurile de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare le-au revenit turiştilor sosiţi din România (38,3%), Ucraina (15,8%), Federaţia Rusă (11,3%), S.U.A (8,7%), Germania (5,7%), Italia (5,5%), şi Turcia (4,8%).

Numărul de înnoptări ale turiştilor în structurile de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare, se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2018		Ianuarie-decembrie 2018 în % faţă de ianuarie-decembrie 2017	
	total, înnoptări	din care, ale nerezidenţilor	total, înnoptări	din care, ale nerezidenţilor
Total	**809 144**	**296 407**	**110,7**	**113,6**
din care:				
Hoteluri şi moteluri	328 742	265 805	113,1	112,6
Cămine pentru vizitatori	106 492	-	99,7	-
Pensiuni turistice şi agroturistice	21 935	9 606	84,3	137,9
Structuri de întremare	140 386	2 730	97,1	90,0
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanţă, etc.)	111 935	18 266	112,0	123,7
Tabere de vacanţă pentru elevi	99 654	-	158,8	-

În ianuarie-decembrie 2018 în structurile de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare au fost înregistrate 809,1 mii înnoptări ale turiştilor, din care 512,7 mii ale cetăţenilor moldoveni (63,4% din total înnoptări) şi 296,4 mii înnoptări ale nerezidenţilor (36,6%).

Indicele de utilizare netă al locurilor de cazare pe total structuri de primire turistică colective, în ianuarie-decembrie 2018, a constituit 32,5% structuri de întremare 67,4%, cămine pentru vizitatori 60,7%, structuri de odihnă 19,1%, hoteluri şi moteluri 27,2%, pensiuni turistice şi agroturistice 15,9%.

Durata medie a şederii pe total structuri de primire, în ianuarie-decembrie 2018 a fost de 4,2 zile, la structuri de întremare 16,7 zile, cămine pentru vizitatori 18,8 zile, structuri de odihnă 3,8 zile, hoteluri şi moteluri 2,9 zile, pensiuni turistice şi agroturistice 2,8 zile.

În ianuarie-decembrie 2018 agenţiile de turism şi turoperatorii au prestat servicii turistice la 268,2 mii turişti şi excursionişti. Numărul de turişti şi excursionişti străini care au beneficiat de serviciile agenţiilor de turism şi turoperatorilor, în ianuarie-decembrie 2018, s-a cifrat la 17661, din care 83,8% au sosit în scopuri de odihnă, recreere şi agrement, 16,2% în scopuri de afaceri şi profesionale, dar şi de tratament. Numărul de turişti şi excursionişti care au plecat în străinătate prin intermediul agenţiilor de turism şi turoperatorilor, în perioada de raport, a totalizat 232,3 mii persoane.

Numărul de turişti şi turişti-zile, după scopul vizitelor, se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2018	
	turişti	turişti-zile
Total	**268 168**	**1 627 060**
Turism receptor (primirea cetăţenilor străini) **- total**	**17 661**	**50 071**
din care, în scopuri:		
afaceri şi profesionale	2 854	9 766
odihnă, recreere şi agrement	14 805	40 285
tratament	2	20
Turism emiţător (deplasarea cetăţenilor moldoveni în străinătate) **- total**	**232 348**	**1 543 798**
din care, în scopuri:		
afaceri şi profesionale	1 355	5 343
odihnă, recreere şi agrement	229 684	1 525 931
tratament	1 309	12 524
Turism intern (deplasarea cetăţenilor moldoveni în interiorul ţării, în scop turistic)	**18 159**	**33 191**

Numărul turiştilor străini care au vizitat municipiul Chişinău şi turiştilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agenţiilor de turism şi turoperatorilor, se prezintă astfel:

	Turişti străini sosiţi		Turişti moldoveni plecaţi	
	Ianuarie-decembrie 2018	în % faţă de total	Ianuarie-decembrie2018	în % faţă de total
Total	**16 962**	**100,0**	**219 280**	**100,0**
din care:				
Austria	1 637	9,7	954	0,4
Bulgaria	269	1,6	45 454	20,7
Egipt	14	0,0	20 591	9,4
Emiratele Arabe	2	0,0	1 100	0,5
Federaţia Rusă	1 459	8,6	763	0,4
Franţa	203	1,2	874	0,4
Germania	1 381	8,1	763	0,3
Grecia	81	0,5	17 518	8,0
Israel	182	1,1	537	0,2
Italia	515	3,0	2 158	1,0
Polonia	1 040	6,1	228	0,1
Republica Cehă	49	0,3	1 895	0,9
România	3 169	18,7	28 115	12,8
S.U.A.	334	2,0	179	0,1
Turcia	370	2,2	79 038	36,1
Ucraina	1 242	7,3	9 382	4,3
Alte ţări	5 015	29,6	9 731	4,4

Numărul de turişti şi excursionişti care au plecat în străinătate, prin intermediul agenţiilor de turism şi turoperatorilor, a fost de 12,9 ori mai mare comparativ cu numărul turiştilor şi excursioniştilor străini sosiţi în municipiul Chişinău.

6. Infracţiuni

Conform informaţiei Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-decembrie 2018, numărul infracţiunilor înregistrate a constituit 10232 cazuri şi s-a micşorat cu 958 cazuri, în comparaţie cu ianuarie-decembrie 2017. Infracţiunile comise pe teritoriul municipiului Chişinău constituie 31,9% din numărul total de infracţiuni săvârşite pe teritoriul ţării. Numărul infracţiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 124,7 infracţiuni.

Tipurile de infracţiuni înregistrate

	Ianuarie-decembrie 2018	Ianuarie-decembrie 2018 în % faţă de ianuarie-decembrie 2017
Infracţiuni înregistrate - total	**10 232**	**91,4**
din care:		
omoruri	34	121,4
violuri	35	74,5
tâlhării	19	76,0
jafuri	334	80,7
furturi	3 596	90,8
huliganism	383	48,0
infracţiuni legate de droguri	748	134,3
vătămarea intenţionată gravă	40	97,6

Cele mai răspândite infracţiuni contra patrimoniului rămân a fi furturile, în ianuarie-decembrie 2018 au fost înregistrate 3596 cazuri, ponderea acestora în total infracţiuni înregistrate fiind de 35,1%.

Din numărul total de 10232 infracţiuni înregistrate, 1482 constituie infracţiuni grave. În luna decembrie anul curent pe teritoriul municipiului Chişinău au fost înregistrate 963 infracţiuni.

Conform datelor Serviciului Protecţiei Civile şi Situaţiilor Excepţionale ale Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-decembrie 2018 pe teritoriul municipiului Chişinău s-au înregistrat 255 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 299,4 mil. lei. Ca urmare a acestor incendii au decedat 13 persoane, iar 7 persoane au fost traumatizate. Numărul incendiilor comparativ cu ianuarie-decembrie 2017 s-a micşorat cu 14,1%.

7.Agricultură

Producţia vegetală. Conform datelor prezentate de gospodăriile agricole şi gospodăriile ţărăneşti cu suprafaţa terenurilor agricole peste 10 ha, în anul 2018 producţia recoltată a principalelor produse vegetale se prezintă în felul următor:

	Recoltat – total[1], chintale	Recolta medie, chintale/ha	
		2018	în % faţă de 2017
Cereale şi leguminoase [2] (cu excepţia porumbului)	21 437	20,8	64,2
Porumb pentru boabe	10 944	31,2	145,8
Floarea-soarelui	18 109	16,9	95,5
Cartofi	211	95,9	74,7
Legume (de câmp)	200	125,0	169,4
Fructe şi pomuşoare	32 432	132,9	120,3
Struguri	47 923	70,7	113,1

S-au semănat culturi de toamnă pentru boabe şi furaj verde pe o suprafaţă de 1109 ha sau 13,6% mai mult faţă de perioada respectivă a anului trecut.

Producţia animală. În ianuarie-decembrie 2018, în sectorul zootehnic al municipiului (fără gospodăriile auxiliare ale populaţiei), în raport cu aceeaşi perioadă a anului precedent, s-a majorat producţia de ouă cu 7,9%, producţia de lapte s-a micşorat cu 32,2%, iar producţia (creşterea în masă vie) a vitelor şi păsărilor s-a micşorat cu 2,3%.

În ianuarie-decembrie 2018 s-a înregistrat o micşorare sporului zilnic în greutate la creşterea şi îngrăşarea bovinelor cu 66,8% şi al porcinelor deasemenea s-a majorat cu1,2%. Productivitatea medie de lapte la o vacă s-a micşorat cu 96,9% faţă de perioada similară a anului precedent.

Efectivul de animale în întreprinderile agricole şi gospodăriile populaţiei şi ţărăneşti (de fermier) se caracterizează prin următoarele date:

	La 1 ianuarie 2019		Ponderea (în % faţă de total)
	capete	în % faţă de situaţia la 1 ianuarie 2018	
Bovine - total	**1 294**	**74,5**	**100,0**
din care:			
întreprinderile agricole[1]	166	86,5	12,8
gospodăriile populaţiei	1128	73,0	87,2
din ele **vaci – total**	**794**	**81,2**	**100,0**
din care:			
întreprinderile agricole[1]	64	97,0	8,1
gospodăriile populaţiei	730	80,0	91,9
Porcine - total	**1 822**	**71,6**	**100,0**
din care:			
întreprinderile agricole[1]	104	89,7	5,7
gospodăriile populaţiei	1 718	70,8	94,3
Ovine şi caprine - total	**5 606**	**77,8**	**100,0**
din care:			
întreprinderile agricole[1]	320	46,0	5,7
gospodăriile populaţiei	5 286	81,1	94,3
Cabaline - total	**85**	**86,7**	**100,0**
din care:			
întreprinderile agricole[1]	4	133,3	4,7
gospodăriile populaţiei	81	85,3	95,3
Păsări - total	**209 777**	**107,5**	**100,0**
din care:			
întreprinderile agricole[1]	209 777	107,5	100,0

[1] Întreprinderile agricole şi gospodăriile ţărăneşti (de fermier) care au la bilanţ animale

8. Industrie

În ianuarie-decembrie 2018, comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent, **producţia industrială** a fost mai mare cu 6,4%, ca urmare a creşterii în industria extractivă cu 46,7%, industria prelucrătoare cu 7,4%, şi la producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat cu 4,6%.

Indicii producţiei industriale, pe total şi secţiuni ale industriei, %

	Ianuarie-decembrie 2018 faţă de ianuarie-decembrie 2017
Industrie, total	**106,4**
Industria extractivă	146,7
Industria prelucrătoare	107,4
Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	104,6

În ianuarie-decembrie 2018, **cifra de afaceri în industrie** a fost în creştere cu 2,2% comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent.

9. Investiţiile în active imobilizate

În ianuarie-decembrie 2018 valoarea investiţiilor în active imobilizate a constituit 16040,9 mil. lei (în preţuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului precedent acest indicator a marcat o creştere cu 14,1% (în preţuri comparabile).

Investiţiile în imobilizări necorporale, în ianuarie-decembrie 2018, au înregistrat o creştere de 42,6% faţă de ianuarie-decembrie 2017. Investiţiile în imobilizările corporale au însumat 15589,7 mil. lei, fiind în creştere cu 13,5% faţă de perioada similară a anului precedent.

Structura investiţiilor în active imobilizate în ianuarie-decembrie 2018

	Realizări, mil. lei	În % faţă de:	
		ianuarie-decembrie 2017	total
Investiţii în active imobilizate – total	16 040,9	114,1	100,0
Imobilizări necorporale	451,2	142,6	2,8
Imobilizări corporale	15 589,7	113,5	97,2
din care:			
clădiri rezidenţiale	2 758,5	95,9	17,2
clădiri nerezidenţiale	2 612,4	105,5	16,3
construcţii inginereşti	3 587,3	144,4	22,4
maşini, utilaje, instalaţii de transmisie	4 210,3	103,8	26,2
mijloace de transport	1 576,4	129,2	9,8
alte imobilizări corporale	844,8	121,7	5,3

Din total investiţii realizate în ianuarie-decembrie 2018, cea mai mare pondere revine investiţiilor în utilaje, maşini, instalaţii de transmisie care a constituit 26,2%.

Investiţii în active imobilizate pe surse de finanţare. Pentru realizarea procesului investiţional în ianuarie-decembrie 2018 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale investitorului, care au constituit 10137,8 mil. lei, reprezentând 63,2% din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investiţiilor.

Structura investiţiilor în active imobilizate pe surse de finanţare în ianuarie-decembrie 2018

	Realizări, mil. lei	În % faţă de:	
		ianuarie-decembrie 2017	total
Investiţii în active imobilizate - total	**16 040,9**	**114,1**	**100,0**
din care, finanţate din contul:			
bugetului de stat	2 220,5	de 2,4 ori	13,8
bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale	442,8	131,5	2,8
mijloacelor proprii	10 137,8	103,7	63,2
surselor din străinătate	668,5	89,6	4,2
altor surse	2 571,3	112,4	16,0

În ianuarie-decembrie 2018, pentru asigurarea necesităţilor investiţionale din contul surselor bugetare, au fost utilizate 2663,3 mil. lei, ceea ce constituie 16,6% din total investiţii.

10. Construcţii

În ianuarie-decembrie 2018, s-au eliberat 1090 autorizaţii de construire pentru clădiri rezidenţiale şi nerezidenţiale, în diminuare cu 1,6% faţă de ianuarie-decembrie 2017.

Autorizaţii de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-decembrie 2018

	Total, număr	În % faţă de:	
		ianuarie-decembrie 2017	total
Total	**1 090**	**98,4**	**100,0**
din care pentru clădiri:			
rezidenţiale (inclusiv pentru colectivităţi)	888	95,7	81,5
nerezidenţiale	202	112,2	18,5

În ianuarie-decembrie 2018 au fost date în exploatare 4755 locuinţe (apartamente, case individuale de locuit) cu suprafaţa totală de 329,7 mii m², sau cu 28,4% mai puţin faţă de ianuarie-decembrie 2017.

Locuinţe date în exploatare în ianuarie-decembrie 2018

	Locuinţe, unităţi	Suprafaţa totală	
		mii m^2	în % faţă de ianuarie-decembrie 2017
Total	**4 755**	**329,7**	**71,6**
apartamente	4 266	271,7	65,0
case individuale de locuit	489	58,0	137,7

11. Transporturi

În ianuarie-decembrie 2018 întreprinderile de transport[1] rutier din mun. Chişinău au transportat 5413,9 mii tone de mărfuri, cu 3,8% mai mult faţă de perioada similară din anul 2017. Parcursul mărfurilor a totalizat 2022,5 mil. tone-km, cu 0,9% mai puţin decât în ianuarie-decembrie 2017.

Volumul de mărfuri transportate şi parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier

	Ianuarie-decembrie 2018	În % faţă de ianuarie-decembrie 2017	Decembrie 2018	
			în % faţă de noiembrie 2018	în % faţă de decembrie 2017
Mărfuri transportate – mii tone	5 413,9	103,8	94,4	98,0
Parcursul mărfurilor – mil. tone-km	2 022,5	99,1	107,9	96,7
Distanţa medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderile de transport, km	373,6	95,5	114,4	98,7

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier au constituit 37,6% din totalul volumului de mărfuri transportate de către întreprinderile de transport rutier din ţară, parcursul mărfurilor fiind de 52,6%.

Numărul mijloacelor de transport (proprii şi închiriate) la întreprinderile de transport rutier este prezentat în tabelul ce urmează:

	La 01.01.2018	La 01.01.2019	Ianuarie-decembrie 2018 în % faţă de ianuarie-decembrie 2017
Total, unităţi:	**6 327**	**6 115**	**96,6**
din care:			
Autocamioane	3 667	3 614	98,6
Autobuze şi microbuze de folosinţă generală - total	2 660	2 501	94,0

Numărul de autovehicule (proprii şi închiriate) a întreprinderilor de transport rutier la 01.01.2019 s-a micşorat cu 212 unităţi faţă de 01.01.2018.

Numărul de pasageri transportaţi şi parcursul pasagerilor realizat cu autobuze şi microbuze, în ianuarie-decembrie 2018

	Mii pasageri	În % faţă de ianuarie-decembrie 2017
Pasageri transportaţi – total, mii pasageri	56 762,4	95,8
Parcursul pasagerilor – total, mil. pasageri-km	1 889,5	101,4

Numărul pasagerilor transportaţi cu autobuze şi microbuze de folosinţă generală în ianuarie-decembrie 2018 a constituit 56,8 mil. pasageri, comparativ cu ianuarie-decembrie 2017 micşorându-se cu 4,2%.

Parcursul pasagerilor cu autobuze şi microbuze de folosinţă generală a constituit 1889,5mil. pasageri-km, cu 1,4% mai mult faţă de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Numărul pasagerilor transportaţi cu autobuze şi microbuze de folosinţă generală a constituit 57,5%, din totalul pe ţară; parcursul pasagerilor cu autobuze şi microbuze a înregistrat 56,0% din totalul pe ţară.

[1] inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată şi dispun de 10 şi mai multeautovehicule de marfă proprii sau închiriate

12. Precizări metodologice

Populaţie stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar. Sursa datelor pentru **mişcarea naturală a populaţiei** sunt actele stării civile despre naştere, deces, căsătorie, divorţ, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupţialitate şi divorţialitate sunt calculate ca raportul dintre numărul celor născuţi-vii, decedaţi, căsătorii şi divorţuri din perioada de referinţă şi numărul mediu al populaţiei stabile din aceeaşi perioadă extins pentru un an. Se calculează în promile.

Spor natural - reprezintă diferenţa dintre numărul de născuţi-vii şi numărul decedaţilor pe parcursul anului. Sporul natural pozitiv (creşterea) - numărul născuţilor-vii depăşeşte numărul decedaţilor. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaţilor depăşeşte numărul născuţilor-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferenţa dintre numărul de imigranţi şi cel al emigranţilor unei regiuni.

Câştigul salarial mediu lunar al unui angajat – raportul între fondul de salarii (calculat) şi numărul mediu de salariaţi. Datele cuprind unităţile economice (sectorul real) cu 4 şi mai mulţi salariaţi şi toate instituţiile bugetare, indiferent de numărul de salariaţi, care î-şi au sediul central în municipiul Chişinău.

Şomeri înregistraţi – persoane apte de muncă, în vârstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal şi sunt înregistraţi la agenţiile pentru ocuparea forţei de muncă ca persoane în căutare de lucru şi care dau dovadă că doresc să se încadreze în câmpul muncii.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire ale populaţiei, înregistrate pe parcursul anului, la adresarea în instituţia curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Capacitatea şi frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenţii economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Structură de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică este orice construcţie sau loc amenajat, destinat, conform proiectării şi executării, pentru cazarea turiştilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopţi neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înnoptări rezultate din şederea sa neîntreruptă.

Înnoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidenţa structurii de cazare turistică şi beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spaţiului ocupat, chiar dacă durata de şedere efectivă este inferioară intervalului menţionat. Sunt incluse şi înnoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turişti).

Indicele de utilizare netă al capacităţii de cazare turistică în funcţiune exprimă relaţia între capacitatea de cazare în funcţiune şi utilizarea efectivă a acesteia de către turişti, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărţirea numărului total de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcţiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înnoptări a unui turist se calculează prin împărţirea numărului de înnoptări realizate la numărul de turişti cazaţi în structurile de primire turistică colective cu funcţiuni de cazare.

Agenţiile de turism sunt agenţii economici, titulari de licenţă pentru activitatea turistică, specializate în achiziţionarea de pachete turistice de la turoperatori şi în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum şi în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatoarii sunt agenţii economici, titulari de licenţă pentru activitatea turistică, specializaţi în formarea de pachete turistice şi în comercializarea acestora prin intermediul agenţiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turism organizat – formă de turism, caracterizată prin înţelegeri prealabile în ce priveşte prestaţia, inclusiv serviciile legate de deplasarea şi sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism: i) **turismul intern**: deplasarea rezidenţilor Republicii Moldova în interiorul ţării, în scop turistic; ii) **turismul receptor**: primirea cetăţenilor străini în ţară; iii) **turismul emiţător**: deplasarea rezidenţilor Republicii Moldova în străinătate.

Turiştii/excursioniştii participanţi la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite şi vândute de titularii de licenţă care organizează activitatea turistică.

Turiştii reprezintă persoanele care petrec cel puţin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursioniştii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puţin o noapte într-o structură.

Infracţiune înregistrată – fapt obştesc periculos, relevat şi luat la evidenţă oficial, în conformitate cu legislaţia penală în vigoare.

Volumul producţiei vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producţiei animale se determină prin mărimea masei vii a prăsilei obţinute şi sporului vitelor şi păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obţinut în urma îngrăşării lor, precum şi cantităţii de lapte, lână, ouă şi alte produse animaliere obţinute în procesul folosirii gospodăreşti a animalelor şi păsărilor.

Valoarea producţiei fabricate în preţuri curente este calculată pentru producţia destinată vânzării (include şi valoarea stocurilor evaluate la preţuri de vânzare). Pentru producţia fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Valoarea producţiei livrate în preţuri curente reprezintă cantitatea produselor livrate terţilor părţi şi/sau fabricată din materia primă a clientului şi care a fost expediată acestuia în anul de raport.

Investiţiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcţii, de instalaţii şi de montaj, pentru achiziţionarea de utilaje, mijloace de transport, cheltuieli pentru brevete, mărci, licenţe, alte cheltuieli destinate creării de noi active imobilizate, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucţia, reparaţia capitală celor existente.

Active imobilizate – active care au o durată de funcţionare utilă mai mare de un an, se utilizează în activitatea întreprinderii sau se află în procesul creării şi nu sunt destinate vânzării.

Investiţiile în **imobilizări necorporale** reprezintă cheltuielile pentru brevete şi mărci, know-how-uri şi francize, licenţe de activitate, programe informatice, desene şi modele industriale, drepturi de utilizare a activelor imobilizate, imobilizări necorporale primite în gestiune economică, alte imobilizări necorporale.

Investiţiile în **imobilizări corporale** includ cheltuielile pentru crearea şi reproducerea mijloacelor fixe – construcţia nouă, lărgirea, reconstrucţia şi reutilarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerţ şi altor întreprinderi în funcţiune, cheltuielile pentru construcţia locuinţelor şi obiectelor cu destinaţie social-culturală; cheltuieli pentru procurarea terenurilor, resurselor minerale, activelor biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât şi întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terţi (contra plată) şi dispun de 10 şi mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produselor obţinute de la înmulţirea cantităţii mărfurilor transportate în tone cu distanţa de transport în kilometri.

Pasageri transportaţi - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuită şi de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produselor obţinute de la înmulţirea numărului pasagerilor transportaţi cu distanţa de transport în kilometri.